

Cu Carolin Wielpütz, director artistic al Teatrului din Bonn, despre regiile de operă, concursuri, voci și educație scenică

(Costin Popa – 16 octombrie 2017)

Carolin Wielpütz
și Costin Popa

Costin Popa: Ne aflăm la Sibiu cu ocazia Concursului Vox Artis, unde suntem colegi de juriu. Ocupați o poziție foarte importantă la Opera din Bonn. Câteva detalii?

Carolin Wielpütz: Sunt directoarea Administrației artistice, o funcție foarte interesantă și solicitantă, în care răspund de mai multe aspecte. În primul rând, de planificarea spectacolelor, de distribuții, de găsirea celor mai buni cântăreți, de negocierea contractelor cu agenții lor și, de asemenea, de planificarea activității celor 15 vocaliști angajați, pe care încercăm să-i folosim în majoritatea producțiilor pe care le avem. În plus, trebuie să asigur înlocuirea cântăreților bolnavi, situație care apare destul de frecvent.

C. P.: Activități foarte complexe. Vă ocupați numai de operă?

C. W.: Da. La Bonn mai avem teatru dramatic și companie de dans. În prezent nu mai există un departament de dans, dar planific și spectacolele companiei, care este foarte cunoscută.

C. P. : Ce roluri acoperă angajații permanenți ai teatrului?

C. W.: Încercăm să asigurăm toate vocile, soprane, mezzosoprane, tenori, baritoni, bași, dar pentru rolurile mai importante, din repertoriul mai „greu”, când este nevoie de voci specifice, folosim invitați. Oricum, pe ai noștri încercăm să-i ținem ocupați toată stagiunea. Sunt mai ales cântăreți tineri, care-și formează repertoriul...

C. P.: ... inclusiv pentru rolurile principale.

C. W.: Da.

Regizori, dirijori și programări artistice

C. P.: Ce îmi puteți spune despre regii?

C. W.: Discut îndeaproape cu directorul nostru, nu suntem un teatru care încurajează regiile „extreme”, dar nici nu suntem complet tradiționaliști. Încercăm să ne menținem între cei doi poli, trebuie să ținem seama și de dorințele publicului, încercând să găsim noi mijloace de a-l atrage. Oricum, teatrul nostru nu susține exagerările regizorale.

C. P.: În Germania, Belgia, Danemarca, Olanda și nu numai, „Regietheater” produce de multe ori spectacole șocante.

C. W.: Nu suntem de acord cu asta, dar nici cu producțiile de muzeu, de aceea spun că teatrul nostru se situează între cele două extreme. Oricum, la noi recunoști titlul fără greutate.

C. P.: Ceea ce este foarte important. Am văzut pe site-ul Operei că ați lucrat și cu Silviu Purcărete. Cum apreciați regiile sale?

C. W.: Eu l-am întâlnit puțin, pentru că Purcărete a regizat înainte de a ajunge eu în teatru, dar știu că producțiile sale s-au bucurat de succes. Mai ales cele istorice, care nu erau ușor de montat, cerând decoruri complicate. Purcărete a găsit mereu ceva care a atras publicul. Corul era prezent pe scenă ca un alt personaj, comentând tot ce se întâmpla, totul era viu și emoționant. Am văzut „Turandot”, un spectacol reușit, care a plăcut mult.

C. P.: Care credeți că este direcția spre care merge regia modernă?

C. W.: Față de anii '90 cred că mulți regizori adoptă acum o poziție mai potolită pentru că, probabil, au înțeles că s-a exagerat.

C. P.: Deci s-a făcut un pas înapoi.

C. W.: Așa cred. Este interpretarea mea. În operă, mulți regizori s-au întors la partituri și cred că asta este foarte bine. Înțelegerea muzicii, a cuvintelor este ceea ce primează acum. Dar să vedem, poate în câțiva ani se va schimba și asta, ceea ce este foarte incitant. Opera nu este o artă moartă.

C. P.: Să vorbim despre dirijori. Aveți dirijori angajați în teatru?

C. W.: Avem un nou director muzical, dirijorul german Dirk Kaftan care a venit de câteva luni de la Graz și deja se simt îmbunătățiri în orchestră. Mai avem alți doi dirijori, tot angajați, care pregătesc din timp ansamblurile și soliștii, asigură repetițiile și producțiile. Pentru anumite spectacole baroce sau contemporane angajăm însă șefi de orchestră specializați în asemenea genuri de muzică.

C. P.: Înțeleg că muzica contemporană figurează în repertoriu?

C. W.: Da. Suntem norocoși că putem face 7-8 noi producții pe an, inclusiv operetă, ceea ce nu este puțin, așa că încercăm să combinăm spectacolele clasice lungi, cu titlurile noi, de muzică contemporană. De exemplu în această stagiune am planificat „Echnaton” de Philip Glass, care este foarte dificilă mai ales pentru cor și „Penthesilea” de Othmar Schoeck, care nu este muzică contemporană, dar nici un titlu pe care să-l găsești în multe teatre. Încercăm să și provocăm publicul.

C. P.: Câte spectacole aveți pe săptămână?

C. W.: La începutul stagiunii sunt mai puține dar apoi, avem operă de miercuri până duminică, iar marți, balet.

Experiență managerială

Carolin Wielpütz

C. P.: Care vă sunt începuturile în lumea lirică? Ce vă leagă de Opera din Bonn?

C. W.: Aș putea să spun că Opera din Bonn este într-un fel casa mea, sunt originară din Bonn, am cântat în corul de copii...

C. P.: Cumva, soprană?

C. W.: Da. Sunt soprană de coloratură, dar am cântat doar... acasă, pentru că totdeauna am considerat că sunt voci mult mai bune care trebuie să fie pe scenă. Așa că am lucrat ca asistent manager la Teatrul din Bonn, apoi la Festivalul de la Bregenz. Au fost joburi foarte interesante, experiențe deosebite să lucrez cu mari artiști și buni manageri, precum David Pountney, care era Intendant la Bregenz și despre care îmi stăruie amintiri extraordinare. Activitatea pentru un asemenea festival este deosebită, în primul rând este vorba despre un teatru în aer liber, cu scenă imensă și 7000 de locuri în public. Apoi, spre marea mea surpriză, am fost rechemată la Bonn, pentru a ocupa o poziție mult mai înaltă și... am revenit în orașul natal.

În juriile concursurilor Operalia Plácido Domingo și Vox Artis Sibiu

C. P.: Anul acesta ați făcut parte, pentru prima dată, din juriul prestigioasei competiții de canto fondată de marele tenor, alături de directori de la celebre teatre de operă. Cum a fost concursul?

C. W.: A fost un juriu foarte mare, 10-12 persoane, de la Metropolitan, Covent Garden, Madrid, Valencia, Chicago, Paris, de peste tot, am fost foarte onorată să fiu alături de aceste persoane și în același timp a fost o experiență extraordinară pentru mine. Plácido Domingo a avut o idee foarte bună să invite și reprezentanți ai unor teatre mai mici, pentru că ocupanții locurilor 8, 9 sau 10, care nu vor cânta deocamdată pe scene mari, pot foarte bine să apară la Bonn, de exemplu. A fost un concurs de foarte înalt nivel, nu fantastic însă.

C. P.: Am văzut finala pe Internet. Cum a lucrat juriul, se făceau discuții, se dădeau numai note?

C. W.: S-au dat note, de la 6 la 10, ca și la concursul sibian. Se făceau mediile, totul era întâi matematic, apoi se și discuta de la caz la caz.

Marea premiantă, Adela Zaharia

C. P.: Anul acesta Marele Premiu a fost câștigat de o soprană româncă, solistă la Opera din Düsseldorf/Duisburg, Adela Zaharia.

Adela Zaharia

C. W.: Da, felicitări! Adela a fost, pentru toți, un caz categoric de învingătoare, matematica și discuțiile au fost unanime în cazul ei. De la început la sfârșit a fost extrem de profesionistă, de stăpână pe voce, nu a fost nici un dubiu că a meritat pe deplin premiul. Nu o ascultasem până atunci, dar sunt sigură că o așteaptă o carieră strălucită.

C. P.: Acum doi ani am auzit-o în „Lucia di Lammermoor” la Düsseldorf unde, de altfel, nu este singura româncă.

C. W.: Știu că directorul teatrului are contacte cu Academia de Muzică din Cluj-Napoca și cel puțin odată pe an se duce acolo pentru a audiona tineri cântăreți...

C. P.: ...în condițiile în care există o foarte bună școală românească de canto.

C. W.: Da, de aceea am fost și interesată să vin la Concursul Vox Artis, pentru că știam că pot găsi voci și pentru Opera din Bonn, de pildă.

C. P.: Care este impresia asupra competiției de la Sibiu?

C. W.: A fost interesant, iar locul este foarte plăcut. A fost o ceva deosebit față de Operalia, aici au venit cântăreți cu experiențe diferite, așa că nu au fost ușor de comparat, de la cântăreți foarte tineri cu voci frumoase la cântăreți deja formați. M-am bucurat că pe parcursul concursului au menținut contactul cu noi, pentru că tinerii au unele probleme de tehnică și nu știu să-și aleagă repertoriul. La început am fost puțin încurcați pentru că, în general, am fost critici, dar am văzut că tinerii cântăreți erau receptivi și la critică, încercau să învețe câte ceva.

C. P.: Astfel de discuții au avut loc și la Operalia?

C. W.: Da, numai că la Operalia totul se desfășoară mult mai relaxat, nimeni nu este obligat să plece înainte de finalul competiției, fundația organizatoare le plătește competitorilor cheltuielile de întreținere, așa că este mult mai mult timp pentru discuții și întâlniri.

Voci, educație, tradiție

C. P.: Care credeți că este nivelul vocilor de azi, relația dintre glasuri și repertorii?

C. W.: Este foarte greu de spus, depinde foarte mult de locul unde te afli, de exemplu abordarea americană este diferită. Pentru cântăreții americani lucrurile sunt mai dificile pentru că nu au atâtea teatre, unde să poată să-și construiască un repertoriu. Este dificil pentru ei să ajungă în Europa. Se pregătesc cu profesori, mai ales după înregistrări și, de cele mai multe ori, imită ceea ce aud. Sunt puține cazurile în care interpretează natural o arie. Așa că dacă este vorba despre un artist american, sunt foarte prudentă și îngrijorată privind stilul interpretării. În Germania încercăm să integrăm cele învățate la universitate cu interpretarea pe scenă; în universități se învață tehnica și teoria, dar nu există experiență scenică. Ideal este ca după universitate să ajungi într-un studio de operă,

pentru că este foarte dificil să înțelegi cum trebuie să abordezi un rol, ce înseamnă să dai viață unui anumit personaj, nu numai să cânti notele. Este foarte important ca tinerii cântăreți să-și construiască un repertoriu adecvat, să aibă răbdare și să nu alerge după bani. Anja Harteros a fost mulți ani angajată la Bonn, și-a făcut un repertoriu și apoi a devenit o stea. Mulți cântăreți ai anilor '80 au avut răbdare, acum tinerii sunt prea grăbiți și este păcat.

C. P.: Există un studio al Operei din Bonn?

C. W.: Din păcate, nu. Un astfel de studio ar trebui să asigure pregătire muzicală, dar și scenică, pregătire lingvistică și oarece mijloace de trai, ceea ce nu putem în prezent. Avem o înțelegere de cooperare cu universitatea pentru a încorpora unii studenți, dar nu un studio de operă propriu-zis.

C. P.: Ce părere aveți despre tradiția italiană de operă?

C. W.: Din punct de vedere economic teatrele din Italia nu sunt un succes, nu știu dacă din motive politice sau din cauza crizei economice, ceea ce este rușinos pentru că Italia este leagănul operei. Cunosc situația din teatre de operă mai mici din Italia și au mari probleme financiare, angajații așteaptă mult timp plata salariilor; de asemenea, la nivel educațional, situația nu mai este ca înainte. Nu este desigur cazul teatrelor mari, Scala din Milano are personal bun, profesori minunați, dar mi-e teamă că și în teatrele din Germania situația devine din ce în ce mai „materialistă”, cu susținere exterioară din ce în ce mai slabă, ceea ce arată de fapt că populația nu mai are aceeași atitudine față de teatre. În Germania, o seară la operă în anii '60-'80 era ceva deosebit, ceva educativ pentru suflet.

C. P.: Să vorbim puțin despre publicul de operă.

C. W.: În Germania se discută mult dacă publicul german are nevoie de atâtea teatre de operă. Sigur că în Spania sau Franța sunt teatre în multe orașele, este o tradiție. Dar în prezent publicul preferă să se uite la televizor sau pe internet, este mult mai simplu și mai ieftin. La noi cca 70-80% din cheltuieli sunt acoperite de municipalitate, ceea ce este foarte bine, dar asta este mult mai puțin decât la fotbal, de exemplu. În permanență trebuie să vedem cum să atragem public tânăr, copii; pentru că din punct de vedere demografic totul este în schimbare, trebuie să oferim în permanență lucruri interesante. Cred că trebuie să ne adaptăm încontinuu, să devenim atractivi pentru publicul nou.

C. P.: Ce propuneri aveți în acest sens?

C. W.: Cred că trebuie să găsim noi idei pentru a atrage publicul tânăr, la Bonn se urmărește compunerea de noi opere, pentru tineri, opere bazate pe povești germane, de exemplu; încercăm să încadrăm cât mai mulți adolescenți în coruri care să cânte pe scenă, organizăm workshop-uri cu tema gen „cum să abordezi opera?”, „cum să înțelegi opera?”. Încercăm să explicăm fiecare titlu pentru a demonstra că nu este ceva muzeal, ci un spectacol viu, despre oameni și situații dramatice, să înțeleagă că nu este ceva învechit. De exemplu Komische Oper Berlin încearcă să integreze fiecare grup social și etnic, traduc în turcește. Deci fiecare încearcă și cred că este o cale bună.

C. P.: Mulțumesc foarte mult, a fost o reală plăcere să vă cunosc și să discut cu dumneavoastră, vă doresc toate cele bune și sper să vă văd în juriile următoarelor competiții Operalia și Vox Artis.

C. W.: Mulțumesc și eu.